

ERC Proof of Concept Grant (ERC PoC)

Kaj je ERC PoC?

Pri odlični znanosti pogosto pride do nepričakovanih ali novih priložnosti za komercializacijo oziroma družbene aplikacije. S shemo ERC PoC želi ERC povečati vrednost odlične znanosti, ki jo že financira, tako da podpre dodatne neraziskovalne aktivnosti za preverjanje inovacijskega potenciala razvitih idej. Upravičeni prijavitelji na razpis ERC PoC so le nosilci ERC projekta. Vsebina prijave se mora navezovati na že podeljeni ERC projekt. V danem trenutku lahko nosilec izvaja le en ERC PoC, dovoljenih pa je več prijav v okviru enega raziskovalnega ERC projekta.

ERC PoC se financira s pavšalnim zneskom (lump sum) v višini 150.000 eur za obdobje 18 mesecev. ERC sicer pričakuje, da v večini primerov za projekt PoC zadošča 12 mesecev. Dodeljena sredstva pokrijejo direktne (zaposleni, oprema in potrošni material, potovanja zaposlenih) in indirektne veljavne stroške projekta. V predlog ni potrebno vključiti stroškovne podrobnosti, zadošča besedilna predstavitev načrtovanih virov. Če je projekt ustrezno izveden, bo vsota izplačana ne glede na dejanske stroške. Od leta 2018 prijavam, ki so uvrščene na rezervni seznam, podelijo oznako »Seal of Excellence«, da jim omogočijo lažje pridobivanje drugih finančnih virov.

Kako poteka prijava ERC PoC?

Za pridobitev ERC PoC se je potrebno prijaviti na celoletno odprt razpis, kadarkoli med objavo in zaključnim rokom. Trikrat letno ob vnaprej določenih datumih izvedejo ocenjevanje do takrat prispelih prijav. Nosilec se lahko prijavi le enkrat na posamezen letni razpis v času ERC raziskovalnega projekta ali takoj po njegovem zaključku.

Prijava ima točno določeno obliko in število strani, ter je sestavljena iz:

- kratkega opisa ideje, ki bi jo želeli preveriti,
- orisa inovacijskega potenciala te ideje,
- orisa ekonomskih/družbenih vplivov,
- realističnega načrta aktivnosti z opisom načrtovanih virov za izvedbo,
- zavezujočega pisma podpore gostiteljske institucije in
- etične tabele.

Kako poteka ocenjevanje ERC PoC?

Prijava ocenjujejo povabljeni eksperti (vsaj 5 eno prijavo) na daljavo. Eksperte opozorijo, da ne gre za znanstveno evalvacijo ideje, saj je prijavitelj že dobil ERC projekt, in da se držijo navedenih kriterijev kot so opisani v veljavnem Delovnem programu ERC. V kolikor ni dovolj sredstev za vse pozitivno ocenjene predloge, jih prednostno razvrstijo najprej po prvem kriteriju (*excellence in innovation potential*), nato po drugem (*impact*) in na zadnje po tretjem (*quality and efficiency*)

of implementation – quality of the proof of concept plan). Eksperti vsako prijavo ocenijo (very good/good/fail) po vsakem od treh kriterijev. V primeru povsem enako ocenjenih predlogov ti eksperti pregledajo še druge prijave na tem razpisu in se odločijo, ali bi popravili svojo lastno oceno. Če se na koncu ne strinjajo s pripravljenim prednostnim seznamom predlogov za financiranje, se zberejo na panelu v Bruslju.

Nasveti izkušenih ekspertov

Izkazalo se je, da vsako leto največ prijav prispe na tretji ocenjevalni termin in je zato takrat stopnja uspešnosti približno 25% v primerjavi s približno 40% na prvih dveh rokih.

Pred pisanjem prijave se je dobro pogovoriti s podjetji ali ključnimi voditelji na izbranem področju, da se lahko pokaže resnično razumevanje položaja/vpliva prijave.

Med posameznimi domenami so pomembne razlike. Recimo pri področju IKT eksperti pogosto radi vidijo, da se pride do prototipa. Na medicinskem področju pa eno leto ne pomeni veliko zaradi dolgotrajnih postopkov pri pridobivanju odobritev, dovolj je doseči interes farmacevtskega podjetja. Na področju humanistike je potrebno pokazati, da bo za projektom ostalo nekaj trajnejšega od enkratnega dogodka. Recimo materiali z dogodka se lahko digitalizirajo in uporabljajo za izobraževalne namene dlje časa. Raziskovalec lahko v tem primeru identificira sponzorske organizacije, ki bi podprle to platformo.

Podpogodbe (subcontraction) so sprejemljive. Kot uspešne primere poznamo sklenitev podpogodbe za IPR strategijo, tržno analizo ali testiranje.

Pri prvem kriteriju (*excellence*) pogledajo, ali bi ta projekt pomembno pomagal, da se raziskovalni rezultat premakne k prvim korakom inovacijskega procesa, kar bi vodilo v nov ali izboljššan produkt, proces ali metodo produkcije, obliko organiziranosti ali metodologijo (komercialna inovacija), novo pravno ureditev, novo družbeno gibanje, novo odločanje ali novo obliko družbenega sodelovanja.... Dober predlog ne porabi celotne prijave za natančno popisovanje tehničnih vidikov projekta in načina delovanja. Ne ocenjujejo znanstvenega potenciala, ampak iščejo dokaze o inovacijskem potencialu v primerjavi s trenutnim stanjem v svetu in konkurenčnimi alternativami, oziroma ali gre za izvedljivo rešitev obstoječega problema in ne za rešitev, ki še išče svoj problem (obratna smer). Dobro je razložiti povezavo in evolucijo od ERC raziskovalnega projekta do prijave PoC in zakaj je zdaj pravi trenutek za ta ERC PoC. Naj ne izgleda kot da je to dodaten denar/čas za raziskovalce na ERC raziskovalnem projektu. Imeti mora jasen komercialen/uporabniški cilj in ne iskati širitve raziskovalnega področja ali nove tehnološke/družbene smeri.

Pri drugem kriteriju (*impact*) preverijo:

- ali se pričakuje, da bo projekt ustvaril ekonomsko ali družbeno prednost in je to jasno zapisano v predlogu,
- ali predlog vsebuje ustrezen proces, ki bo usmerjen h generiranju finančnega profita (licence za nova ali obstoječa podjetja, zagonsko podjetje podprto s tveganim kapitalom, spin-off podjetje ali kakšna druga oblika) ali k prispevku h družbenemu napredku,

- ali predlog vsebuje analizo konkurence, ki bi ugotovila katere lastnosti tehnologije/produkta/procesa bi prispevale k njegovi inovativnosti in prepoznavnosti glede na druge (vključno z načrti za analizo konkurenčne prednosti glede na alternativne tehnologije),
- ali predlog vsebuje ustrezne načrte za pridobivanje potrditve tehnologije/produkta/procesa (testiranje, tehnično poročilo) in kratko razlago kaj je to testiranje,
- ali predlog vsebuje ustrezne načrte za razjasnitev položaja pravic intelektualne lastnine (IPR) in ustrezne strategije, vključno z oceno ali je možno urediti ustrezno zaščito; to pomeni tudi načrte za zadostno zaščito, da se prenese tehnologijo na trg in ohrani vsaj nekaj časa konkurenčno prednost, ter
- ali predlog vsebuje primerne načrte za kontakte v industriji, ustreznost podjetij in možnost nadaljnjega razvoja (podporna pisma, kredibilni kažipot za iskanje finančnih virov).

Dober predlog razloži glavne družbene, ekonomske, okoljske... prednosti v povezavi z implementacijo projekta (kako bo prispeval k boljšemu svetu). Je že opravil nekaj domače naloge v smislu začetne tržne analize/poznavanja (dimenzija, cilj, segmentacija, predlog vrednosti...). Pozna pomen trdne IPR strategije in, kjer je to smiselno, natančneje razdela, katera znanja se bo doprineslo (background knowledge), kako bodo zaščitene izpeljane izboljšave in pojasni lastništvo. Prikaže začetne korake kažipota vstopa na trg (bo šlo za licenciranje - komu, kako, kdaj, po katerem modelu, oziroma za spin-off - struktura, kako se bo vzpostavilo distribucijske kanale in ključne partnerje, prodaja drugim poslovnim subjektom ali direktno uporabnikom). Vključi preliminarno analizo konkurence (konkurenca vedno obstoja). Ima vsaj začetno presojo trga oziroma odziv prihodnjih uporabnikov (pismo podpore, identifikacija kontaktov v podjetjih in njihov odziv, ...).

Pri tretjem kriteriju (*implementation*) preverijo:

- ali predlog ponuja smiseln in sprejemljiv načrt predlaganih aktivnosti glede na jasno definirane tehnične in komercialne cilje,
- ali ima predlog kredibilen projektno-upravljalni načrt vključno z ustreznim načrtom za tveganja,
- ali predlog zagotavlja, da bodo aktivnosti izvajala osebe s potrebnimi znanji za te naloge (ne le raziskovalci) in
- ali bo proračun zadoščal za izvedbo predlaganega projekta in je ustrezno utemeljen.

Dober predlog vsebuje načrt s tehničnimi in večinoma komercialnimi cilji, mejnike (mile stones) in rezultate (deliverables), ter realno časovnico. Razume prisotna tveganja v načrtu in opredeli ustrezne ukrepe za njihovo obvladovanje. Pokaže, da je skupina sodelujočih ustrezna s stališča tehničnih in komercialnih znanj, predhodne izkušnje v prenosu raziskav so dobro sprejete. V projektu morajo biti jasno razdeljene vloge in odgovornosti. Proračun mora odražati navedene aktivnosti in biti ustrezno obrazložen. Če je več prejemnikov sredstev (multi-beneficiary grant), je potrebno navesti razdelitev deležev stroškov po partnerjih.

Domena družboslovja in humanistike v tem pogledu odstopa po manjšem številu prijav in posledično projektov, zato podajamo v nadaljevanju nekaj pogostih ugotovljenih pomanjkljivosti prijav:

- nejasna primerjava inovativnih vidikov glede na obstoječe konkurenčne rešitve,
- družbena inovacija ni zadostno prikazana,
- komercialna inovacija je argumentirana, vendar ni zadostno obrazložena,
- doprinos projekta je zelo splošno in nezadostno definiran kot javno dobro,
- pravice intelektualne lastnine (IPR) niso podrobneje opisane,
- nerazvita strategija za prenos znanja,
- potencialni uporabniki niso dobro definirani ali jasno opisani,
- trajnostna vprašanja, npr. le majhno število splošnih izrazov interesa,
- nezadostne informacije o načrtih za vzpostavljanje kontaktov z deležniki, ki bi lahko podprli projekt in njegove rezultate,
- proces ustvarjanja vrednosti: umanjkanje nadaljnjih konkretnih aktivnosti in podrobnosti za okrepitev kontaktov z akademskimi partnerji, družbenimi ali kulturnimi organizacijami, ustvarjalci politiki ali drugimi potencialnimi uporabniki projektnih rezultatov, in
- upravljalska vprašanja omejena na razpravo znotraj akademske skupnosti.

Povezava: <https://erc.europa.eu/funding/proof-concept>

Andreja Umek Venturini
Nacionalna kontaktna oseba ERC
1. julij 2020